

XXX Jubileuszowy Walny Zjazd Związku Polaków we Włoszech

W dniach 5-6 kwietnia br. odbył się w Rzymie, w seminaryjnym obiekcie „Casa per ferie Seraphicum”, na via del Serafico, XXX Walny Zjazd Związku Polaków we Włoszech (ZPwW), który był jednocześnie Jubileuszem 30-lecia działalności organizacji. Zjazd miał na celu nie tylko podsumowanie dotychczasowej działalności ZPwW, ale także integrację środowisk polonijnych z Włoch i Europy oraz budowanie mostów międzykulturowych.

W sobotę 5 kwietnia, jubileuszowy zjazd zgromadził ponad 100 osób. Przybyli działacze z całych Włoch, a także przedstawiciele polskiego Sejmu, Senatu, MSZ, Rady Polonii Świata (RPS), Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych (EUWP) i Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”.

Gośćmi uroczystości byli ambasadorzy: **Ryszard Schnepf** – ambasador RP w Republice Włoskiej i **Adam Kwiatkowski** – ambasador RP przy Stolicy Apostolskiej oraz konsulowie i konsulowie honorowi, przedstawiciele poszczególnych placówek dyplomatycznych, naukowych i szkół. Delegacja Senatu RP przybyła w składzie: Senator **Bogdan Borusewicz** – przewodniczący Komisji spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą, senator **Halina Bieda** oraz dyrektor Biura Polonijnego Senatu – **Artur Kozłowski**. Z Sejmu na uroczystości przybyli: **Zbigniew Konwiński** – przewodniczący Komisji Łączności z Polakami za Granicą oraz posłowie: **Marek Rząsa**, **Alicja Łepkowska-Golaś** i **Zbigniew Chmielowiec**.

Przybyły też delegacje międzynarodowych organizacji polonijnych. Radę Polonii Świata reprezentował przewodniczący **Jarosław Narkiewicz**, wiceprzewodniczący **Tadeusz Adam Pilat** i **Teresa Opalińska-Kopeć**. Europejską Unię Wspólnot Polonijnych reprezentował prezydent **Edward Trusewicz**.

Specjalnym gościem był honorowy prezes Związku Polaków we Włoszech ksiądz **Marian Burniak**, który przez pięć dekad był duszpasterzem Polonii i odwiedzał najdalsze zakątki Włoch zamieszkałe przez Polaków. O jego zasługach przypomniał konsul generalny w Rzymie **Bartosz Skwarczyński**.

Ambasador **Ryszard Schnepf** powiedział, zwracając się do uczestników spotkania: „Polska społeczność we Włoszech jest bardzo aktywna i nawet jeśli różni się w poglądach, to ma wspólne cele, a są nimi umiłowanie ojczyzny, krzewienie kultury polskiej, przypominanie o naszej historii, budowa nowych mostów między społecznością włoską i naszym krajem”. „Dzisiaj rząd polski chce rozwijać nowe projekty” – dodał. Mówił o potrzebie kultywowania języka polskiego. „Chcemy, aby na włoskich uczelniach w większym niż do tej pory stopniu istniały możliwości poznawania języka polskiego. Te inicjatywy będą dofinansowywane” – zapowiedział. Szef polskiej ambasady podkreślił też, że „wspierane będą inicjatywy proobywatelskie, mające na celu zaangażowanie Polaków za granicą w obywatelską aktywność, w uczestnictwo w inicjatywach kulturalnych, ale i w wyborach w Polsce”. „30 lat to najlepszy wiek na to, żeby rozwijać nowe inicjatywy i podejmować nowe wyzwania” – podkreślił.

Senator **Bogdan Borusewicz** zwrócił uwagę na konieczność angażowania młodych ludzi w aktywność polonijną. Głos zabrali kolejno przedstawiciele organizacji polonijnych.

Jako pierwszy wystąpił przewodniczący Rady Polonii Świata **Jarosław Narkiewicz**, który w przemówieniu podkreślił wagę Związku Polaków we Włoszech działającego z wielkim zaangażowaniem w światowej organizacji. Podkreślił też zasługi dla ruchu polonijnego na świecie a następnie złożył podziękowania na ręce prezes Urszuli Stefańskiej-Andreini za niezwykle ważną i trudną integracją Polonii włoskiej. Na zakończenie nagrodzonego brawami przemówienia składając gratulacje i życzenia wielu sukcesów na przyszłość, wręczył prezes ZPwW Dyplom Honorowy nadany przez prezydium Rady Polonii Świata.

Przewodnicząca uroczystości poprosiła o zabranie głosu **Tadeusza Adama Pilata** - wiceprzewodniczącego Rady Polonii Świata i prezydenta honorowego Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych. W swoim wystąpieniu podziękował za zaszczytne zaproszenie na Walny Zjazd, w którym bierze udział po raz dwudziesty i nawiązał do momentu powstania Związku Polaków we Włoszech oraz ważnej roli, jaką odegrała najstarsza organizacja polonijna we Włoszech - Ognisko Polskie w Turynie. Przypomnił też sylwetki swoich dwóch przyjaciół, pierwszych prezesów Związku: Mieczysława Rasia z Turynu, którego wyjątkowa osobowość i autorytet jednoczyły Polonię włoską oraz profesora Grzegorza Kaczyńskiego z Sycylii, który jako jeden z nielicznych kandydował w wyborach do Sejmu RP. Zwrócił też uwagę na szczególne zasługi obecnej prezes Urszuli Stefańskiej-Andreini w utrzymaniu jedności Polonii włoskiej.

Prezydent Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych **Edward Trusewicz** wręczył okolicznościowe wyróżnienie oraz uchwałę Sekretariatu przyznającą Związkowi Polaków we Włoszech najwyższe wyróżnienie EUWP – Statuetkę Orła Niepodległości, która zostanie wręczona na tegorocznym Zjeździe EUWP.

Związek Polaków we Włoszech jest bardzo ważnym partnerem dla Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” (SWP). W Walnym Zjeździe uczestniczyła delegacja Stowarzyszenia - przewodniczący Zarządu Krajowego **Tomasz Różniak** i wiceprezes **Zenka Bańkowska**, która na ręce Prezes Związku Urszuli Stefańskiej Andreini wręczyła pamiątkowe medale Stowarzyszenia. Wystąpiła też reprezentująca Fundację „Świata na Tak” i konkurs „Być Polakiem” wieloletnia posłanka **Joanna Fabisiak**, która podziękowała za dobrą wieloletnią współpracę. Gośćmi zjazdu, którzy wystąpili byli też przedstawiciele Instytutu Polskiego w Rzymie, Szkoły Polskiej we Włoszech oraz Światowego Stowarzyszenia Mediów Polonijnych, które wyróżniło okolicznościową statuetką obchodzący 30-lecie „Biuletynu Informacyjnego Polonii Włoskiej”.

W czasie zjazdu, który zgromadził ponad 100 osób, oprócz oczywiście uroczystego otwarcia i laudacji zaproszonych gości, przedstawiono sprawozdanie z działalności Związku za rok 2024 oraz podsumowanie 30 lat jego aktywności.

Prezes Związku **Urszula Stefańska-Andreini** powiedziała, że największym osiągnięciem organizacji jest utworzenie Muzeum Pamięci 2. Korpusu Polskiego przy cmentarzu na Monte Cassino. Jak zaznaczyła, muzeum zostało zbudowane także dzięki hojności darczyńców polonijnych, w tym z USA. *„Ale sukcesem jest także to, że Związek, w którym obecnie jest 20 stowarzyszeń i dwie fundacje, przetrwał przez 30 lat. To w Europie jest rzadkie, podobnych związków działających w innych krajach jest naprawdę niewiele”* – zaznaczyła. Zwróciła uwagę, że dzięki staraniom Związku opublikowane zostały książki, w tym tomy wspomnień o artystach, pisarzach, weteranach. Ponadto ukazały się dwa tomy z życiorysami Polaków, którzy mieszkali we Włoszech. *„Od 30 lat wychodzi nasz biuletyn. To nie jest zwykła gazeta, ale obszerna publikacja, która liczy 80-90 stron. Publikowane są w nim relacje z działalności różnych organizacji, artykuły naukowe”* – powiedziała. Pytana o największe wyzwanie Stefańska-Andreini oceniła, że jest nim zachęcenie młodych ludzi do aktywności społecznej.

Po obiedzie odbyła się już bez zaproszonych gości wewnętrzna część sprawozdawczo – organizacyjna walnego zjazdu, a wieczorem na zaproszenie **ambasadora Ryszarda Schnepfa** wszyscy uczestnicy jubileuszu udali się na uroczyste przyjęcie do Ambasady RP przy Kwirynale.

Konferencja w Seraphicum

W niedzielę, 6 kwietnia w sali Seraphicum odbyła się konferencja pt. **„Od Solidarności do Polskiej Prezydencji w UE”**. Główny wykład dr **Wojciecha Białożyty** z Europejskiego Uniwersytetu we Florencji poświęcony był osobie i ogromnych zasługach prof. **Bronisława Geremka**. W drugiej części konferencji marszałek **Bogdan Borusewicz** podzielił się ze słuchaczami interesującymi wspomnieniami o początkach Solidarności i demokratycznej opozycji w Polsce.

Wydarzenie pięknie uwieńczył **koncert muzyki polsko-włoskiej** w wykonaniu duetu fortepianowo - wiolinowego. Prof. **Giovanni Auletta** z Rzymskiego Konserwatorium wykonał na fortepianie cztery ballady Fryderyka Chopina, a następnie wraz z **Marią Carlottą Orlando** (skrzypce) wykonali koncert E-dur „Wiosnę” z cyklu koncertowego „Czterech pór roku” Antonio Vivaldiego i „Mazurek” Niccolo Paganiniego.

Związek Polaków we Włoszech jest najstarszą i największą organizacją federacyjną w tym kraju, zrzeszającą różne stowarzyszenia i instytucje polsko-włoskie. Związek reprezentuje Polonię wobec władz włoskich, polskich oraz międzynarodowych organizacji polonijnych. Związek powstał w 1995 roku z inicjatywy grupy Polaków mieszkających od lat na Półwyspie Apenińskim i wywodzących się z różnych środowisk polonijnych. Pierwsze spotkanie włoskiej Polonii odbyło się w marcu 1995 roku w Tortoreto w Abruzji. Uczestniczyło w nim ok. 70 osób reprezentujących główne środowiska polonijne we Włoszech. Najstarsza organizacja to **Ognisko Polskie w Turynie**, założone po II wojnie światowej przez byłych żołnierzy 2. Korpusu Polskiego generała Władysława Andersa, którzy brali udział w walkach o wyzwolenie Włoch. Ich potomkowie stworzyli w ramach Związku Stowarzyszenie Rodzin Polskich Kombatantów.

Obecnie Związek Polaków we Włoszech zrzesza ponad 20 organizacji z całych Włoch. W jego skład wchodzi m.in. organizacje polonijne z Rzymu, Genui, Mediolanu, Padwy, Ceseny, Gubbio, regionów: Toskania, Marche, Kampania, a także Fundacja Rzymska im. Janiny Zofii Umiastowskiej, Fundacja Muzeum Pamięci 2. Korpusu Polskiego we Włoszech oraz włosko-polskie stowarzyszenie Dziedzictwo i Pamięć z Imoli.

Głównym celem Związku Polaków we Włoszech jest jednoczenie Polonii włoskiej, tworzenie więzi pomiędzy osobami polskiego pochodzenia, krzewienie przywiązania do kultury i tradycji polskiej i poczucia tożsamości narodowej oraz dbanie o dobre imię Polski i Polonii. Związek ma również na celu zacieśnianie we wszystkich dziedzinach więzi istniejących od wieków między obu narodami – polskim i włoskim. Związek współpracuje z lokalnymi samorządami i instytucjami przy realizacji podejmowanych przez siebie inicjatyw kulturalnych (organizacja wystaw, koncertów, seminariów). Z wielką uwagą śledzi rozwój szkolnictwa polskiego we Włoszech oraz dba o kontakty z młodszym pokoleniem emigracji.

Każda z 21 organizacji skupionych w ZPwW pracuje na własnym terytorium, tworzy indywidualne programy i realizuje je w swoim zakresie. Możliwości ich działania zależą od środowiska i zasobów finansowych, które udaje im się zgromadzić. Nierzadko współpracują z lokalnymi władzami włoskimi, które wspierają ich działalność tak organizacyjnie, jak i finansowo. Co trzy lata odbywają się wybory do władz ZPwW. W jubileuszowym okresie 30 lat prezesami ZPwW byli: ks. **Marian Burniak**, śp. **Mieczysław Rasiej**, śp. prof. **Grzegorz Kaczyński**, **Joanna Heyman-Salvade** oraz obecna prezes **Urszula Stefańska-Andreini**.

Związek Polaków we Włoszech dba z zaangażowaniem o pielęgnowanie na ziemi włoskiej etosu żołnierzy polskich 2 Korpusu Polskiego gen. Władysława Andersa. Jest to bardzo ważne, statutowe zadanie organizacji. Niewątpliwie największym osiągnięciem Związku jest utworzenie **Fundacji Muzeum Pamięci 2 Korpusu Polskiego we Włoszech** i wybudowanie symbolicznego pawilonu u wejścia na polski cmentarz wojenny na Monte Cassino. Znajdująca się w nim stała wystawa pokazuje losy polskiego żołnierza, od zesłania na Syberię, poprzez tworzenie Armii Polskiej na Wschodzie, pobyt na Bliskim Wschodzie, a także utworzenie 2 Korpusu Polskiego, jego przybycie do Włoch oraz udział w wyzwoleniu tego państwa. Całość ekspozycji przedstawiona jest w języku polskim, włoskim i angielskim. Wiele materiałów fotograficznych pochodzi z Instytutu Polskiego oraz Muzeum Sikorskiego w Londynie. Oprócz zdjęć i filmów w budynku znajdują się także dwa kioski multimedialne: jeden został poświęcony wyszukiwaniu grobów na polskich cmentarzach wojennych we Włoszech, a drugi – skierowany do dzieci – opowiada żołnierską historię niedźwiadka Wojtka.

Związek Polaków we Włoszech wydaje również „**Biuletyn Informacyjny Polonia Włoska**”, o wysokiej wartości merytorycznej, dokumentujący życie polonijne we Włoszech, polsko-włoską historię na terenie Włoch. Biuletyn jest zarazem organem prasowym Organizacji. Wydawany od 25 lat, w latach 1995–2010 ukazywał się jako kwartalnik, a od 2011 r. wychodzi jako półrocznik (objętość publikacji to ok. 80–120 stron w nakładzie do 2000 egz.). Pismo wydawane jest w języku polskim z obszernymi partiami w języku włoskim, z myślą o włoskim czytelniku i o drugim pokoleniu Polaków, które nie zawsze włada w odpowiednim stopniu językiem polskim. Okolicznościowo wydawane są numery specjalne Biuletynu - w 2020 r. ukazał się numer z okazji 25-lecia istnienia Związku Polaków we Włoszech.

Związek Polaków we Włoszech, we współpracy ze stowarzyszeniami polonijnymi z Apulii, Sycylii i Kampanii oraz Marche, pracuje również przy projekcie „Polonika”, którego celem jest opisanie i sfotografowanie polskich miejsc w różnych regionach Włoch.

Związek ma ponadto w swoim dorobku książki wydane w języku polskim i włoskim. Dzięki ważnej współpracy z Fundacją Rzymską im. J. Z. Umiastowskiej ukazały się następujące pozycje: *Polacy we Włoszech. Kto jest kim* (2004), *Italia e Polonia. Storia – Cultura – Amicizia* (2009), *Polonia włoska* (2010) oraz 6 tomów „Świadectw”. W 2012 r. Związek otrzymał Złoty Medal Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej; w roku 2022 Medal Pro Bono Poloniae w uznaniu zasług położonych na polu krzewienia postaw patriotycznych; w 2023 r. Dyplom i Odznakę Honorową za Zasługi dla Polonii i Polaków za Granicą; w 2023 r. Nagrodę IPN „Ambasador Polskiej Historii” w uznaniu szczególnych zasług w upamiętnieniu historii Narodu Polskiego.

Związek Polaków we Włoszech stara się też aktywnie włączać w działalność polonijną na arenie międzynarodowej, należy od 1998 r. do **Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych** (EUWP) i do **Rady Polonii Świata** (RPŚ). W 2013 r. ZPwW, wraz z EUWP, był w Rzymie organizatorem czwartej konferencji naukowców, dyplomatów i działaczy polonijnych pod tytułem „Monitor emigracji zarobkowej”. **Urszula Stefańska-Andreini** od 2022 roku pełni funkcję sekretarza EUWP a w Radzie Polonii Świata przewodniczy Komisji Statutowej.

*Redakcja tekstu: Tadeusz A. Pilat – Rada Polonii Świata
Korekta tekstu: Małgorzata Kwiatkowska – Rada Polonii Świata
Na podstawie: Polonijna Agencja Informacyjna
oraz <https://wszystkoconajwazniejsze.pl/> zdjęcia własne i PAI*